

Redactie:

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

Administratie:

Oudegracht 152
Postbus 114
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

MAART 1966
15e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

blz.

Gift aan India	43
Topkaderconferentie	43
Bezoek aan Australië	43
Kinderbescherming	43
Buitenwerk	43
Congres 1967	43
Nieuwe uitgaven	43

.
..

DE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK
"HUMANITAS"

Bijeenkomst kinderbescherming	44
Bijeenkomsten gezinsverzorging	44
bijeenkomst maatschappelijk werkers	44
ledenwinactie	44
loterij 1966	44

.
..

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand april voor de VARA	45
Lezingen in de maand april voor de AVRO	45

.
..

VAN ALLE KANTEN

Twintigjarig bestaan (Elsevier's Weekblad)	46
(Zierikzeesche Nieuwsbode)	46
Twee jubilea (Dagblad van het Oosten)	46/47
Schoolkwestie in Hessen (N.R.C.)	47
Legerpredikant in burger? (Friesch Dagblad)	47
Stuiveling, Staphorst en Zo is het (De Typhoon)	48
Nieuwtje op Waalheuvel (Arnhems Dagblad)	48
Lutherse studenten en het humanisme (Dorts Dagblad)	49
Nieuw gesprek (De Nieuwe Dag)	49
Spoken en luisteren (Prov.en Zeeuwse Courant)	49/50

.
..

HUMANISTISCH VERBOND

Gift aan India

Het Dagelijks Bestuur heeft telegrafisch aan de zusterorganisatie in India meegedeeld, bereid te zijn f 10.000,-- ter beschikking te stellen ter leniging van de nood, met name in het gebied in Bihar, waar een ontwikkelingsproject ter hand is genomen. Na ontvangen antwoord, dat men bij voorkeur levensmiddelen zou willen hebben, is overleg aan de gang over de wijze waarop dit zou kunnen gebeuren.

Topkaderconferentie

Op 2 april zullen vertegenwoordigers van gewesten, federaties en grote gemeenschappen in het Erasmushuis bijeenkomen, om met het Dagelijks Bestuur het jaarverslag over 1965 te bespreken.

Bezoek aan Australië

De raadsvrouw voor emigranten, Mej.M.E.ter Heege verblijft op het ogenblik voor enkele maanden in Australië. Ze heeft de reis gemaakt als begeleidster van ouders van emigranten. Gedurende haar verblijf heeft ze weer contact opgenomen met vele uit Nederland afkomstige buitenkerkelijken, met wie zij reeds eerder kennis heeft gemaakt en adviezen heeft gegeven. Tevens heeft zij, o.a. in Queensland, enkele lezingen gehouden over het werk van het Humanistisch Verbond.

Kinderbescherming

Op uitnodiging van de Nationale Federatie voor de kinderbescherming, heeft de centraal geestelijk raadsman voor de Inrichtingen van Justitie, de heer P.A.Pols zitting genomen in een commissie van de Federatie. Deze commissie zal zich o.m. bezig gaan houden met de bestudering van de normen voor kinderbeschermings-inrichtingen.

Buitenwerk

Ter voorbereiding van de door haar georganiseerde kampen in het zomerseizoen, zal door de Buitenwerkcommissie een trainings-weekend worden belegd voor a.s. kampleiders. Dit wordt gehouden op 16 en 17 april op het Geuzeneiland in Amsterdam-West.

Congres 1967

Na een enquête onder een aantal gemeenschappen in het centrum van het land, is door het hoofdbestuur besloten het congres 1967 wederom in Utrecht te beleggen.

Nieuwe uitgaven

In voorbereiding zijn een tweetal brochures. Eén ervan zal de toespraken bevatten die op de juristenconferentie zijn gehouden, waar met name het echtscheidings-vraagstuk aan de orde kwam. In de tweede uitgave zullen de redevoeringen worden opgenomen, die door Mr.Dr.H.J.Roethof, Prof.dr.J.C.Brandt Corstius en Prof.dr.J.P.van Praag op de bijeenkomst ter viering van het twintig-jarig bestaan van het Verbond werden uitgesproken.

DE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"HUMANITAS"

Bijeenkomst kinderbescherming

Op 26 maart wordt op "Randenbroek" in Amersfoort een studie-conferentie Kinderbescherming gehouden voor bestuurders en medewerkers van de deelorganen van Humanitas voor de kinderbescherming, over het zogenaamde "Normenproject".

Bijeenkomsten gezinsverzorging

Op 24 maart werd een leidsterscontactdag gehouden voor de leidster gezinsverzorging, op het Voorlichtingscentrum van de huishoudelijke en gezinsvoorlichting te Utrecht.

Op 16 april zal op "Randenbroek" te Amersfoort een besturen-conferentie gehouden worden voor de bestuursleden van de plaatselijke secties gezinsverzorging.

Bijeenkomst maatschappelijk werksters

Op 18 april wordt weer een gezamenlijke bijeenkomst gehouden voor de maatschappelijk werksters voor het algemeen maatschappelijk werk en de gezinsvoogdij.

Ledenwinactie

Er worden plannen ontworpen voor het houden van een ledenwinactie in alle afdelingen van Humanitas in het najaar van 1966.

Loterij 1966

De jaarlijkse loterij, ditmaal geheten: 4e Nationale Humanitas Kansspel, is weer van start gegaan. Er zijn 350.000 loten à f 1.-- per stuk. De trekkingsdatum is 15 juni 1966. Er zijn de volgende prijzen:

Hoofdprijs: f 30.000,-- in contacten, exclusief kansspelbelasting.

Tweede prijs: een personenauto B.M.W. L.S. Luxus ter waarde van + f 6.000,--.

Derde prijs: een speedboat, polyester met buitenboordmotor ter waarde van f 2400.--.

Vierde en vijfde prijs: Elk een Puch bromfiets ter waarde van f 750.--.

Zesde tot en met de tiende prijs: elk een dames- of herenrijwiel.

Elfde tot en met 350e prijs: elk een betrouwbare vierkleurenballpoint in luxe uitvoering of een paar prima nylon dameskousen.

Er is ook weer een extra kansspel "Voorspel en win". Het meedoen daaraan is niet verplicht voor de lotenbezitters. Men heeft hiermee echter kans op een extra-prijs van f 5.000,-, door het voorspellen van de laatste vier cijfers van het lot, waarop de hoofdprijs valt; voor het inzenden daarvan is 50 ct extra aan postzegels verschuldigd.

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand april voor de VARA

zondag 10 april 9.45 uur	P.N.Kruyswijk	"Feest en werkelijkheid"
zondag 17 april 9.45 uur	A.Katan	"Bent u verzekerd?"
zondag 24 april 9.45 uur	B.V.A.Röling	"Nogmaals: de humanisten en het oorlogsvraagstuk"

•
•

Lezingen in de maand april voor de AVRO

maandag 18 april 16.15 u	E.W.Hommes	"Zindelijk geloven"
--------------------------	------------	---------------------

•
•

VAN ALLE KANTEN

Twintigjarig bestaan

Nog geruime tijd na de 19de februari bleven berichten over het 20-jarig bestaan van het Humanistisch Verbond binnenstromen, zodat we welhaast zonder overdrijving zeggen kunnen, dat "er geen krant in ons land" bestaat, die niet enige ruimte heeft gewijd aan dit feit, Elsevier's Weekblad van 26 februari bracht een artikel van de hand van prof.dr.J.P.van Praag, dat begon met de volgende anecdote:

"Het gebeurde tien jaar geleden misschien. Een vrouw lag in het ziekenhuis. De dominee kwam rond. Hij kwam ook even zitten aan het bed van die vrouw. Dominee stelde zich voor en de vrouw antwoordde dat ze zijn komst op prijs stelde, maar ze wilde eerlijkheidshalve wel even zeggen dat ze humaniste was. "O," zei de dominee met verbaasde blik, "hoe komt dat zo?"

Het eindigde met deze woorden:

"De tijd is voorbij dat men als buitenkerkelijke van zichzelf moest zeggen: Ik ben niets. Men kan, als men dat wil, zich uitspreken als humanist. En als iemand vraagt: "Hoe komt dat zo?" dan kan men antwoorden: Doordat humanisten meer en meer beseffen dat ze gezamenlijk een taak te vervullen hebben, die geen van hen alléén zou kunnen verrichten."

Als we een prijs zouden willen geven voor het kleinste bericht, dan stuurden we die naar de Zierikzeesche Nieuwsbode van 21 februari voor deze regels:

"Het Humanistisch Verbond heeft in Utrecht een bijzondere bijeenkomst gehouden ter gelegenheid van zijn 20-jarig bestaan. Op deze vergadering overheerste de verwondering over en de dankbaarheid voor wat sinds 1946 is bereikt."

Twee jubilea

In dezelfde week waarin het Verbond zijn 20-jarig bestaan vierde, kon de Christian Science het feit herdenken dat deze beweging in honderd jaar uitgroeide tot een kerk met 3300 vertakkingen in vijftig landen!

Het is het Dagblad van het Oosten van 24 februari die ons dit vertelt. Het blad besluit met:

"Christian Science is vooral een beweging van het weten. Vandaar dat er overal waar de beweging enige invloed heeft, leerzalen zijn, waar behalve de bijbel ook de werken van Mary Baker Eddy en haar navolgers te vinden zijn, alsmede een van de beste dagbladen ter wereld: de Christian Science Monitor.

Het Humanistisch Verbond zouder we het liefst aanduiden als een "spreek" beweging. Het leeft van het gesprek. Dat is heel belangrijk want men kan er van op aan, dat de 15.000 aangesloten ernstige mensen zijn met wie het de moeite waard is te praten. De kerken gaan dat gelukkig meer en meer zien. Voor haar liggen hier belangrijke aanknopingspunten. Al was het alleen maar omdat de kerk wéét, dat het evangelie maar niet geestelijke hervorming wil. Het is, volgens de eigen getuigenis van dat evangelie veel meer: "een kracht Gods tot behoud".

Die wetenschap maakt het gesprek niet alleen nodig, maar ook riskant Voor de deelnemende kerken en voor het jubilerende Humanistisch Verbond."

Schoolkwestie in Hessen

Zoals wij enkele maanden geleden in Nederland meemaakten, toen in een Brabants dorpje een vader er bezwaren tegen had dat zijn zoontje geheel en al werd betrokken bij de godsdienstlessen van de school welke het bezocht (de dichtsbijsijnde openbare lagere school was voor de jongen te ver), zo vond ook een dergelijk geval plaats in Hessen.

In de Nieuwe Rotterdamse Courant van 12 februari schrijft men hierover o.m.

"De 36-jarige dr. Diether Hoffmann, directeur van een hypotheekbank te Frankfort, jurist en lid van de sociaal-democratische fractie in de gemeenteraad van Frankfort, heeft deining veroorzaakt in de politieke partijen in de westduitse deelstaat Hessen en ook onder het publiek, doordat hij er als atheïst bezwaar tegen heeft gemaakt dat zijn zoontje deel moest nemen aan het algemeen ochtend- en middaggebed dat vooral op de lagere scholen in Hessen wordt uitgesproken.

Na een zakelijk gesprek met de hoofdonderwijzer en met ambtenaren van het departement van onderwijs in Wiesbaden, werd Hoffmann aanbevolen dat zijn zoontje pas na het gebed in de klas zou komen of dat hij zich tijdens het gebed passief zou gedragen.

Deze aanbeveling wilden de ouders van het kind niet opvolgen, omdat zij vreesden dat hun zoontje daardoor buiten de gemeenschap van de klas zou geraken en misschien in zekere zin zou worden gediscrimineerd. Zij besloten derhalve dat hun zoontje gewoon aan het gebed zou blijven deelnemen.

Zij maakten de zaak echter aanhangig bij het staatsgerechtshof van Hessen.

Uitgaande van het liberale beginsel dat als een grondrecht in het geding is, de meerderheid zijn wil niet aan een enkeling kan opdringen, stelde het staatsgerechtshof de ouders Hoffmann in het gelijk, die verlangd hadden dat in de klas waarin hun zoontje zat, het gebed achterwege moest blijven.

De ouders hebben tenslotte besloten dat zij van het hun toegekende recht geen gebruik zullen maken, daar hun zoontje toch spoedig naar het gymnasium gaat, waar in den regel geen gebed wordt uitgesproken. Het zoontje Till blijft dus, zolang hij nog op de lagere school is, aan het gebed deelnemen."

Legerpredikant in burger?

In het Friesch Dagblad van 3 maart lazen wij o.a.

De Minister van Defensie, P.J.S. de Jong heeft er principieel geen bezwaar tegen dat de geestelijke verzorgers in de krijgsmacht zich in burger tussen de militairen bewegen. Wel ziet hij grote praktische bezwaren. De bewindsman verwacht moeilijkheden omdat het dragen van burgerkleding in bepaalde gevallen geen onmiddellijke legitimatie verschaft of de noodzakelijke sfeer van vertrouwen schaadt. Als voorbeeld noemt hij het in burger betreden van oefeningen te velde, en het betreden van en verblijven in objecten die als regel alleen voor militairen toegankelijk zijn.

Dit schrijft de minister aan de Eerste Kamer in zijn Memorie op de begroting van Defensie 1966. De bewindsman zegt voorts voor eigen oordeelsvorming grote waarde te hechten aan het standpunt dat de hoofden van de protestantse geestelijke verzorging in het onderhavige vraagstuk innemen. Hij meent echter dat kennis van dit standpunt in dit verband niet relevant is. Voorts zegt de bewindsman er de voorkeur aan te geven dat de kerken en de humanistische organisatie gezamenlijk een standpunt bepalen in de kwestie van de status en de positie van de legerpredikanten. De minister is van oordeel dat hijzelf of een der staatssecretarissen niet de meest aangewezen personen zijn om dit overleg te leiden.

Minister De Jong wijst er op dat de proefperiode met de geestelijke verzorging vanwege het Humanistisch Verbond nog niet voorbij is. Er zijn nog niet voldoende gegevens verzameld over de behoefte aan deze verzorging. Hij meent dat er geen sprake is van een verhoudingsgewijs gering aantal raadslieden."

Stuiveling, Staphorst en Zo is het

Het ligt niet aan ons dat wij bovenstaande onder één kop samenvatten, het ligt aan een ingezonden briefschrijver van het Dagblad voor de Zaanstreek "De Typhoon" van 16 februari, die o.m. het volgende stelt:

"Wanneer tere dingen als het uittreden van katholieke priesters uit hun ambt en de menselijke wijze waarop mgr. Beckers deze in wezen toch verdrietige affaire voor de samenstellers van het "Zo is het"-program aanleiding zijn om kwetsende grappen en grollen te debiteren, dan wordt daarmee "het nog zeer jonge plantje der verdraagzaamheid in katholieke kring" vertrapt. Ik dacht dat katholiek noch humanist, K.V.P.-er noch P.v.d.A.-er daarmee gebaat is.

Als prof. Stuiveling ons er aan komt herinneren dat er nog heel wat te doen is voor het humanisme in Staphorst of Doetinchem dan ga ik ermee akkoord, maar graag zag ik dan, als er toch namen genoemd worden "Zo is het" van dit vermaan niet uitgesloten."

Nieuwtje op Waalheuvel

Op 19 januari werd er in het Katholiek militaire vormingscentrum Waalheuvel een conferentie gehouden over de kwestie Vietnam, waaraan 34 jonge officieren deelnamen onder leiding van drs. H. W. Tromp van het polemologisch instituut van de rijksuniversiteit te Groningen. Het Arnhems Dagblad van 20 januari schrijft.

"De ROAGs (reserve-officieren academisch gevormd) leerden in twee dagen dat het geven van objectieve informatie over belangrijke kwesties zo niet onmogelijk, dan toch heel erg moeilijk is. Zij zullen voortaan hun oordeel over moeilijke zaken niet lichtvaardig geven. Voor het standpunt van de ander is namelijk een hoop te zeggen, ontdekten zij. Enkele hooggeplaatste officieren van het studiecentrum voor militair leiderschap te Hilversum, ds. Plug van het protestante vormingscentrum Beekbergen, hoofd-raadsman Lips van het humanistisch vormingscentrum het Coornherthuis, en de aalmoezenier, dominee en raadsman van het betreffende onderdeel volgden het experiment aandachtig.

Lutherse studenten en het humanisme

Volgens het Dordts Dagblad van 7 maart "bezonnen Lutherse studenten van verschillende universiteiten in ons land zich het afgelopen weekend op het thema "christendom en humanisme" op het kasteel Hoekelum, het buitencentrum van de Evangelisch-Lutherse kerk. Daartoe sprak zaterdagmiddag allereerst de heer A.Coert, oud-voorzitter van de afdeling-Groningen van (het humanistische) "Sokrates". Aan de hand van de beginselverklaring van het Humanistisch Verbond maakte hij duidelijk, dat het humanisme een levensvisie is, waarbij de mens in het middelpunt staat.

Een kennisbron buiten de mens wordt afgewezen. Daarom kan het humanisme niet uitgaan van een bijzondere openbaring. Het bestaan van God is geen werkelijkheidservaring. De mens ervaart drager van het waardebesef te zijn.

Zondagmiddag sprak de lutherse predikant dr.S.E.Hof over christelijke medemenselijkheid, onder meer naar aanleiding van Bonhoeffer, Robinson, van Buren, Bultmann en Tillich."

Nieuw gesprek

Nu al werpt het komend gesprek katholieken-humanisten zijn schaduwen vooruit, want al enkele bladen maakten er melding van dat in april opnieuw een dergelijk gesprek zal plaats vinden. De "Nieuwe Dag" van 3 maart zegt hierover:

"Op uitdrukkelijk verzoek van kardinaal Koenig, hoofd van het secretariaat voor de niet-gelovigen, zal het internationale gesprek tussen katholieken en humanisten, dat vorig jaar in Utrecht een eerste begin kende, worden voortgezet. Een nieuw gesprek wordt voorbereid, dat gehouden zal worden in Amersfoort. De datum staat nog niet vast, maar voorlopig wordt daarvoor het week-einde van 16 en 17 april gereserveerd.

Het gesprek, dat zal handelen over "leven in een pluralistische samenleving", wordt van katholieke zijde gevoerd door mr.L.Baas, voorzitter van de Katholieke Aktie in Nederland, Drs.D.de Lange, hoofd van de sekte "Kosmos" binnen de Willibrord vereniging. prof.dr.Girardi SDB uit Italië, pater dr.Chenu O.P.uit Frankrijk en Walter Dirks uit Duitsland. Wie de zesde katholieke gesprekspartner zal zijn staat nog niet vast."

Spreeken en luisteren

In de "Provinciale en Zeeuwse Courant van 26 februari laat de redactie enkele humanisten, woonachtig in Zeeland, aan het woord: wij citeren uit dit vrij lange artikel;

"Onze gesprekspartners vinden wél, dat de humanisten in Zeeland in de eerste jaren van het bestaan van het Humanistisch Verbond, zoals ook elders in ons land, niet voldoende, of helemaal niet zijn geaccepteerd. De Zeeuwse samenleving was toen bepaald "christelijker" dan thans, menen zij. Thans echter wordt zowel aan kerkelijke zijde als aan overheidszijde erkend, dat ook de humanisten een bepaalde, positieve levensbeschouwing hebben, dat zij geen nihilisten zijn, maar dat hun basis, dat de grondidee van hun bestaan anders is. Men is het erover eens, dat de kerken thans een heel wat positiever standpunt innemen tegenover het humanisme dan eerder het geval was. Er zijn positieve veranderingen geweest.

vooral van de gedachte dat "mensen, die niet in God geloven, geen moraal kunnen hebben." Overigens hebben de gesprekspartners de idee, dat er in rooms-katholieke kring méér bereidheid tot contact is, dan bij protestantse zijde. Binnen de R-K Kerk, zo stellen zij, is er een grotere groepering, die openheid wil. En het protestantisme? Eén van de humanisten is van mening, dat de hervormde kerk de laatste tijd iets strakker, iets orthodoxer is geworden, waar vooral de vrijzinnigen een jaar of acht geleden dichterbij de humanisten stonden, zoals hij het formuleert, dan thans. De oorzaak hiervan wil hij vinden in het feit, dat "de vrijzinnigen zich meer in de hervormde kerk hebben laten opnemen".

Een van de andere humanisten is van mening, dat - in de politiek bijvoorbeeld - het verschil tussen hervormden en gereformeerden wat minder duidelijk is geworden, ze zijn dichterbij elkaar gekomen. Een persoonlijke ervaring van één der humanistische gesprekspartners: "tien jaar geleden was de sfeer wel zó christelijk hier in Zeeland, dat wij ons bewust hebben aangesloten bij het Humanistisch Verbond. Wij waren in de stad waar wij woonden geen lid, maar we zijn het in Zeeland met opzet geworden, om te laten zien dat wij óók positief waren."

. .